

BLIK OP BRANCHES

OUD BEROEP IN NIEUWE JAS

SMID VAN NU

TEKST JAN KLOEZE

BEELD VAN VLIET FOTOGRAFIE

Smid van nu. Zo omschrijft Dick Norg zichzelf en zijn smederij. Hij heeft een webshop, alle bedrijfsprocessen zijn geautomatiseerd en als hij meer personeel kan vinden, zou hij graag verder uitbreiden. Maar hij werkt ook nog gewoon met vuur, hamer en aanbeeld. Het mooie, oude beroep in een nieuwe jas, dus.

Smid Dick Norg.

Met het typisch Groningse gevoel voor understatement zegt de 62-jarige Dick Norg: 'We hebben nog elke dag te eten', als hem wordt gevraagd hoe het gaat met de smederij 'oet Bavvelt', die zijn naam draagt. In feite draait het bedrijf als een tierelier, met twee werknemers, een stagiaire en een 'hangoudere' (Piet is 80 jaar, had vroeger een eigen smederij in een ander dorp en is al jaren bijna elke middag in de werkplaats te vinden). Opdrachten komen vanuit het hele land naar Baflo (Bavvelt in het Grunnings) en zelfs in het buitenland weten ze Dick Norg Smederij te vinden. Norg zou met

gemak nog een werknemer kunnen aannemen en doet mede daarom graag mee aan workshops op beurzen, zodat hij het smidsvak kan promoten.

Geautomatiseerd

Wie museale smidsbeelden voor ogen heeft, komt bij Norg bedrogen uit. Zijn smederij is een modern, volledig geautomatiseerd bedrijf met een webshop waarin behalve smidsproducten ook de winkel voor tuingereedschappen is opgenomen. Binnen een straal van 40 kilometer op het Hogeland weten ze Norg

te vinden als het om tuintechniek gaat. De hoofdmoot van werk en omzet komt echter uit het smidswerk, waarmee hij een goede naam heeft opgebouwd zodat grote klanten als gemeenten, woningbouwverenigingen, aannemers en architectenbureaus hem voor ijzerwerkprojecten steeds opnieuw vragen.

Cortenstaal

Voorbeelden? 'Voor een pand in Groningen hebben we naar voorbeeld van oude foto's weer een oude geveltekst met een groot gesmeed frame gemaakt en aangebracht.' Elders restaureerde het bedrijf een waterspuwer van messing (gieten wordt trouwens uitbesteed). Voor diverse gemeentes in het land doen ze talloze herstel- en restauratiewerkzaamheden. Particulieren laten onder andere trappen, lantaarns of hekwerk maken. Een Belgische gemeente wilde op het plaatselijke begraafplaats met een 200 meter lange ketting van Cortenstaal strooivelden afzetten. En recent zaten twee medewerkers van Norg bijna twee maanden in de gevangenis. Het ging om Veenhuizen, waar het traliewerk hersteld moest worden, kwestie van schoonmaken, slijpen en oplassen. Ook maakten ze met de hand 150 roestvrijstalen scharnieren voor dat traliewerk. Er komt geen eind aan als Norg vertelt over de vele projecten die ze hebben gedaan of nog onder handen hebben. Eén van de meest in het oog springende zaken is de pagode, eveneens van Cortenstaal, die te groot is om in de werkplaats op te zetten en daarom op het erf staat. Deze is gemaakt in opdracht van de naburige dorpsgemeenschap Kleine Huisjes en moet op het centrale dorpsplein komen te staan, waar

het door Norg zelf ontworpen voorwerp een gemeenschapsfunctie krijgt.

Toeval

Omzet en winst groeien nog steeds, zegt Norg. Niet dat hij van het bedrijf af wil, maar mocht er iemand geïnteresseerd zijn: 'praten kan altijd'. Want een opvolger in de familie doet zich niet voor. Samen met zijn tweede vrouw hebben ze acht dochters en hoewel vrouwen net zo goed een smederij kunnen leiden, is daar helaas binnen het gezin geen belangstelling voor. Zelf heeft hij het bedrijf evenmin via erfopvolging verkregen. Hij is eigenlijk, zoals dingen vaak gaan, min of meer per toeval in het vak gerold toen hij in 1980 uit militaire dienst ging, niet meteen werk kon vinden en daarom als 20-jarige jongen in het nabij gelegen dorpje Tinallinge maar een tijdje de smid ging helpen. Hij had immers voordat hij in dienst ging een vooropleiding in de metaal gedaan. Na 2,5 jaar wilde de eigenaar zijn bedrijf verkopen en in 1983 richtte Norg samen met een compagnon zijn eerste VOF op om daarmee de zaak over te kunnen nemen.

Ambachtelijk smidswerk

Sindsdien is er veel veranderd. Al snel na de overname stopten de nieuwe eigenaren met zaken als landbouwmachines, fietsen en kachels. Ze concentreerden zich op ambachtelijk smidswerk; ontwerp, constructie, bewerking en afwerking van ijzerwerk, al of niet na verhitte in het vuur en vervorming met een hamer op het aambeeld. Denk aan bevestigingsmaterialen, beugels, muurankers, hekwerken, schoorsteenkapen, windwijzers en veel meer. In 1989 verhuisde het bedrijf naar het kleine industrieterrein van Baflo, waar op ruim negenduizend vierkante meter de huidige werkplaats, winkel en woonhuis staan. Toen zijn compagnon wilde stoppen, in 1995, ging Dick Norg alleen verder.

Hij richtte met zijn toenmalige vrouw opnieuw een VOF op. Twaalf jaar later, na zijn scheiding, moest hij dat nogmaals doen. Zijn derde venoot is zijn huidige vrouw Klara. Zij doet onder meer de winkel, het magazijn en het personeelswerk. 'Maar vooral is zij overal van op de hoogte en hebben we altijd samenspraak over het "reilen en zeilen" binnen het bedrijf.'

Digitaal

De oude eigenaar van het bedrijf factureerde 1x per jaar, vertelt Norg. Dan lag de woonkamer bezaaid met papieren en kalenders en probeerde de baas daar met terugwerkende kracht orde in aan te brengen door, uiteraard met de hand, facturen te schrijven. 'Dat is niet meer voor te stellen', zegt hij. Als iemand nu iets in de winkel koopt, ligt de factuur bij wijze van

spreken al in de mail voordat hij de oprit af is. Ook het werkproces in de werkplaats verloopt digitaal met een opdracht of servicemelding die in een dossier wordt geplaatst. Offertes van toeleveranciers, offerte voor de klant, de werkopdracht zelf, de facturering en de koppeling naar het boekhoudpakket, alles is gekoppeld, ook de magazijnvoorraad die met QR-codes is uitgerust. 'Dat geeft zoveel rust', zegt Norg. Hij kan bijvoorbeeld gewoon op vakantie. Dan draait alles door.

Foto boven: De hoofdmoot van het werk komt nog steeds uit het smeden.

Foto rechtsboven: De pagode van Cortenstaal is te groot voor de werkplaats en staat op het erf.

Branchemanager
Miko Wijnands.

NGK Het Nederlands Gilde van Kunst-, Sier- en Restauratiesmeden (NGK) is de brancheorganisatie voor professionele, ambachtelijke smederijen in Nederland en kent momenteel zo'n 55 leden. Branchemanager namens Metaalunie is Miko Wijnands. Mede dankzij zijn inspanningen kent Nederland weer meestersmeden, die op termijn nieuwe meesters kunnen inspireren. Onderdeel van dit bekwaamheidsproces zijn de gildeproeven, die door Norgs medewerker Harry Buist is afgelegd. Behoud van vakmanschap en kwaliteit binnen het ambacht is de belangrijkste doelstelling van NGK. Aanwas van jonge leerling-smeden is essentieel in die doelstelling. Mede daarom gaan gildeleden met een mobiele smederij

onder meer langs bij (basis)scholen om jongeren met het ambacht in aanraking te laten komen. Ook wordt de nieuwe, mobiele smederij

in samenwerking met Stichting IJzerhart bij mbo's ingezet, met name bij het keuzedeel 'smeden' van de mbo-opleiding metaalbewerking. Tot slot is een nieuwe cursuslocatie in het zuiden van het land in gebruik genomen, de smederij op het terrein van het te herbouwen Slot Schaesberg in Landgraaf.